СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 13. — Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 16. січня, 1923. — VOL. XXXI. — No. 13. — Jersey City, N. J., Tuesday, January 16, 1923. — THREE CENTS

ВЖЕ СКОРО КІНЧИТЬСЯ ЗБІРКА НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ!

Українські громади: Подбайте в найблизших днях, щоби кожда з Ваших громад була достойно заступлена у загальній збірці на Фонд Негайної Допомоги!

АМЕРИКА НЕ МАЄ УРЯДОВИХ ВІСТОК ПРО МОЖЛИВІСТЬ НОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШИНГТОН, 13. січня. — Урядові круги заінтересовані натяками французького премієра Пуанкаре про можливість скликання нової межинародної конференції для справи воєнних відшкодовань, але уряд не має найменших даних думати, що Франція справді думає таку конференцію скликати.

Колиб до такого скликання справді прийшло, тоді вся увага світа булаби звернена на те, яке становище займуть Злучені Держави. Після правдоподібности, американський уряд заявивбися проти участи в конференції, але не мавби нічого проти дискутовання економічного положення Европи через виміну нот.

ПРОЦЕС ПРОТИ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

БЕСТРОП, Луизіяна, 13. січня. — Межи переслуханими нині свідками був Альонзо Бредок, фармер з околиці, відомий зі своєї працьовитости та чесноти. Він оповідав про свої досвіди з Ку-Клакс-Кленом; як одної ночи члени сеї тайної організації напали на його дім, розбудили гриманнєм до дверий, як вони опісля розбили замок, виломили двері та витягнули його з дому в поле, лишаючи його жінку та діти в стані страшного неспокою. Товпа завела його до шерифа та зажадала його арештовання за варенне горівки; шериф сповнив бажанє товпи, не питаючися, яке право вони мали арештувати людину. В провіднику нападу свідок пізнав команданта Клена Скипвита.

СПРАВА АНГЛІЙСЬКИХ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШИНГТОН, 13. січня. — Президент Гардинг згодився з провідниками більшости в сенаті не старатися на нові законні постанови про сплату воєнних довгів так довго, поки конференція англійських та американських представників для сеї справи не викінчить своєї роботи.

ПРОГИБІЦІЯ В КОНГРЕСІ

ВАШИНГТОН, 13. січня. — Конгресмен Ашбю сповнив нині свою обіцянку і, заявившися в прогибіційнім уряді, подав йому імена урядників та членів сенату, про котрих він знає, що вони ломлять прогибіційний закон.

Коли Ашбю вертав після конференції в прогибіційнім уряді, до нього приступило кількох членів конгресу та просило його помістити їх імена на лісті людий, що ломлять закон Волстеда. Казали вони: „Поміщенє наших імен на лісті означає наш певний вибір при слідуючих виборах."

З ЖІНОЧОЇ ПРОМИСЛОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВАШИНГТОН, 13. січня. — Традиєва конференція для охорони жінок з промислі скінчилася нині.

При кінці конференції жінки домагалися установлення жінок до урядових рад та комісій, що рішають про робітничу заплату.

КОНВЕНЦІЯ МОРСЬКИХ РОБІТНИКІВ

НЮ ЙОРК, 13. січня. — Відбуваюмася тут річна конвенція юнії морських робітників застановлялася над пропонованим законом про примусове розбиранє мировим судом справ, спірних межи підприємцями та робітниками, та заявилася проти проєкту.

ТРОЄ ЛЮДИЙ ПОМЕРЛО КОЛО БАРИ

ДЖЕРЗИ СИТІ, 14. січня. — В польськім салуні при Монмовт стріт ч. 458, погибло нині троє людий, падаючи трупом на землі перед барою один за другим. Імена жертв: Д. Борис, котрий купив салун який тиждень тому за 250 долярів, В. Буда та відай Іван Говський. Сього третього імени напевно ще не знають, але дізнаються його скоро, бо він мав деревляну ногу.

Поліція розвела сейчас слідство. Припускають, що затроєний алькоголь привезено морем до порту.

РОБІТНИКИ ОРГАНІЗУЮТЬСЯ ЗА ОБМЕЖЕНЄМ ПРОГИБІЦІЙНОГО ЗАКОНА

СИНСИНАТІ, Огайо, 14. січня. — Представники Американської Федерації Праці та юнії броварняних робітників уже виробили плян кампанії за обмеженєм прогибіційного закона в тім напрямі, щоби було дозволено вживати легкого вина та пива.

Учасники конференції заявилися за обмеженєм закона Волстеда, але також проти привернення салунів.

УСТУПЛЕНЄ ПРОВІДНИКА ЮНІЙНИХ РОБІТНИКІВ

НЮ ЙОРК, 14. січня. — З президентури юнії жіночих кравців зрезигнував Б. Шлезінгер, котрий був президентом юнії через 16 літ, а за котрого президентури юнія зросла з 60,000 на 150,000 членів та виграла три великі страйки. Шлезінгер виступав проти комунізму серед кравецьких робітників на основі власних спостережень в Росії. Причиною уступлення недоровля.

25,000 ЗА ВТРАТУ НІГ

О. Данів, з Осининг, Ню Йорк, котрий стратив обі ноги підчас служби на зелізниці Лігай Велї, погодився з підприємством на відшкодованє в сумі 25,000 долярів.

Стратив він ноги відчас праці на тягаровім поїзді; поїзд рушив несподівано, і Данів впав під поїзд, котрого колеса переїхали по ньому, витинаючи йому обі ноги. Він вніс був позов до суду за 106,000 долярів.

ФІЛЯНТРОПІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖИДІВ

Федерація для Підпомоги Жидівський філянтропійних Організацій, що має осідок в Ню Йорк, збирає річно 3 мілїони на підпомогу ріжних жидівських чоловіколюбних організацій.

ВИБУХ В КОПАЛНІ

В пятницю сполудня наступив вибух в копальні „Америкен Коул Майн 1." в місті Винсенес, Индияна. Вибух покалічив троє людий, з котрих один помер.

Причиною вибуху була іскорка з вибуху динаміту, котра запалила виходячий недалеко із землі газ.

СТО-ЛІТНИЙ СВІДОК

Перед стейтовим суддею в Шікаґо ставав оногди один Сем Фейн, може найстарший свідок, який колинебудь ставав перед американським судом. Має він 106 літ.

Справа, в якій старець свідчив відносилася до нього, бо суд мав рішити, що його син, котрому тепер вже 55 літ, має платити йому на удержанє, однак позву не вносив батько, представниця одного добродійного товариства.

Переслухавши справу, судля рішив, що син має платити на підпомогу батька по 2 доляри тижнево.

ТАЄМНИЧА ЖІНА В ПАРИЖІ

Велику сенацію викликав тими днями в Парижі один случай, який поразив усіх своєю загадочністю. Річ в тім, що на поліції зголосилось нараз кільканайцять дам, головно складових паперочок, подаючи до відома, що їх недавно вколов якийсь незнаний мужчина і глою, яка очевидно була затроєна, бо на місці вкоєння сині по тіло, і появлялась рана. Показалось у слідстві, що всі „вколення" робить тейсамий чоловік, все в лісамий годині дня і до так зручно, що вколена дама того в даній хвилі не запримічує, лиш чує мовби укушенє. Поліція шукає того цікавого оператора.

КЛОПІТ З МОРОЖЕНИМ

Канадійський кабінет міністрів до рішення трудне питанє: чи морожене („айс крім") се присмак чи дожива?

Після канадійського податкового закона експресові компанії обовязані накладати низчі оплати на средства поживи. Опираючися на тім, що морожене є поживою, яку в Америці вживають, так богаті як і бідні, купці домагалися низної тарифи на перевіз мороженого. Перевозові підприємства зажадали висшої тарифи.

Справа опинилася нарешті перед субкомітетом домініяльного кабінету. Сей радив цілий день над питанієм, але не вравивши нічого, постановив відложити рішенє до слідуючого засідання.

СМЕРТЬ ВІД ГАЗУ

В однім нюйорськім домі, котрого комнати властителька піднаймала осібним комірникам, найдено трупа одного льокатора, молодого електричного механіка, котрий погиб, удушився світляним газом, що добувався з проточини під лямпою.

В другім знов місци найдено друпа 20-літної служниці, удушеної газом, виходячим з незакрученого курка в газовій кухонці.

Того самого дня найдено в Ню Йорку ще троє людий затроєних вітляним газом, однак їх відставлено до шпиталів, де лікарі потрафили привернути їх до життя.

ПРОТЕСТ МУРИНІВ ПРОТИ УНІВЕРСИТЕТУ

На 1ст Ривер коло Ню Йорку зударилися серед густої мраки два кораблі, котрі властителем являється федеральна корабельна рада. Наслідком зудареня один з них затонув, заким його притягнули додоку. Другий, мимо ушкодженя, доїхав до варстатів направи.

МУСІЛИ ЗАМКНУТИ ВЯЗНИЦЮ

Вязничний комісиєр „вязниць в стейті Ню Йорк постановив замкнути вязницю в селі Вортсборо, котра стояла порожна цілісінький рік.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ЗЇЗД В КАНАДІ

Недавно відбувся один український народний зїзд в Канаді, в місті Саскатуні, в провінції Саскечеван.

Тепер, як повідомляє тижневик „Канадійський Українець", буде другий український народний зїзд у Вінипегу, в провінції Манитоба.

Зїзд має бути в другій половині сього місяця.

УКРАЇНСЬКА ПОЗИЧКА В КАНАДІ

При кінці 1922 року на Позичку Національної Оборони в Канаді зібрано готівкою $13,369,39 готівкою і $7,815,50 заявами.

Позичку проголошено на $50,000, отже до усеї суми ще навіть із заявами треба більше як половину. Та є надія, що заки канадійська зима мине, то Позичка буде довершена або й перевершена.

Досі за Позичкою уладжено 35 віч по ріжних місцевостях західної і східної Канади, на яких промовляли представники Галицького Українського Уряду, др. Осип Назарук і проф. Іван Боберський.

ІСТОРИЧНО-НАУЧНИЙ СЛОВАР УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

В інших народів давно такий словар є, в деяких тепер його складають (Чехи). У нас треба його також здожити. А се не легко. Праця епохальна, — на кільканайцять літ. Кожде слово має свою історію. Треба віднайти, чи наше воно, давне, чи від кого прийшло до нас. Якби кождий гурток студентів-фільольоґів разом із професорами взявся складати, то ми могли би скоро дїждатись його. В научній части такого словаря мають бути назвиска всіх наших діячів на полі культурнім, політичнім і економічнім, історичні огляди, місцевости на Україні і т. д. Матеріял до нього почала збирати 1918 р. Українська Академія Наук в Києві. (У. П.)

ЗАБОРОНА ПИСАТИ ПРО ПОВСТАННЄ

Рада московських народних комісарів видала всім насоцнсям на території радянських републик приказ, яким заборонено писати про повстання на Україні проти большевицкої влади.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НІМЕЧЧИНА ПОВІДОМИЛА АЛІЯНТІВ, ЩО ПЕРЕСТАЄ ПЛАТИТИ ЇМ „ВОЄННІ ВІДШКОДОВАННЯ"

ПАРИЖ, 14. січня. — Алієнтська комісія „воєнних відшкодовань" одержала нині ноту від Німецького правительства, в якій воно її повідомляє, що здержує виплату в грошах і матеріялах ізза того, що Франція і Бельгія своїм наїздом на долину Рур зломали версайський мировий договір.

ІТАЛІЯ І БЕЛЬГІЯ НЕ ПІДПИРАЮТЬ ФРАНЦІЇ В ЇЇ ПОЛІТИЦІ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ЛОНДОН, 14. січня. — В тутешніх урядових кругах одержано вісти, що Італія і Бельгія не підпирають політики Франції супроти Німеччини.

АЛІЯНТИ ПРОТИ ЛИТОВСЬКОГО ЗАБОРУ ПРИСТАНІ МЕМЕЛЯ

ПАРИЖ, 13. січня. — Алієнтська Конференція Амбасадорів рішила нині вислати остру ноту до литовського правительства в' Ковні, щоби спонукати його, аби вплинуло на литовських повстанців, щоби скінчили свій похід на Мемель і вернулись дамів. Конференція Амбасадорів переконана, що литовське правительство може вплинути на повстанців в сьому дусі.

Амбасадори рішили теж вислати французького полковника до Мемеля, котрий буде проводити алієнтською залогою. Туди прийдуть британські і французькі воєнні кораблі, котрі висадять моряків, які будуть творити алієнтську залогу.

Алієнтські воєнні кораблі небаром вийдуть до Шербурга.

В БОЮ ЗА МЕМЕЛЬ ПОЛЯГЛО ВЖЕ 80 ЖОВНІРІВ

ЛІБАВА, Латвія, 13. січня. — Сюди доносять з Мемеля, що литовські війска зачали нині острілювати французьких жовнірів. В битві впало 80 жовнірів, головно Литовців.

Місцеві Німці стали по стороні Французів і борються разом з ними проти Литовців. Се перший раз від десяток літ, що Німці борються разом з Французами.

Обі сторонї виступили проти себе з машиновими крісами. Французів є всего 200 і горстка зоружених Німців, а проти них воює 8,000 Литовців.

Литовці тепер облягають місто, одначе до середини не можуть дістатись, бо відділює їх канал.

Литовці перетяли всі телеграфічні получення Мемеля.

І ПОЛЬЩА ХОЧЕ МІШАТИСЬ ДО СПРАВИ МЕМЕЛЯ

ВАРШАВА, столиця Польщі, 13. січня. — Польський уряд рішив підпирати алієнтів у справі Мемеля, але не робити нічого на власну руку.

ЖАЛІБНІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН, 14. січня. — Нині відбулись жалібні демонтрації по цілій Німеччині.

Сі демонтрації були незвичайно ворожі проти Франції а також і проти республиканського правління в Німеччині. Всі реакційні сили старої Німеччини взяли участь в демонстрації.

Демонстранти облягали французьку амбасаду і міжалієнтську комісію розоружень.

ПІВГОДИННИЙ СТРАЙК В ДОЛИНІ РУР ПРОТИ ФРАНЦУСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

ПАРИЖ, 14. січня. — Завтра, в понеділок, німецькі робітники в углевій долині Рур будуть страйкувати пів години для протесту проти французької окупації.

Сей страйк буде від години 11-ої до 11.30 передполуднем. В сьому часі весь рух буде зачинений.

ФРАНЦУЗИ МАЮТЬ ВЕЛИКІ НАДІЇ НА УСПІХИ НАЇЗДУ

ЕССЕН, Німеччина, 13. січня. — Французи хотять платити своїми грішми за продукцію угля в долині Рур, але сподівають, що річно стягнуть із самого податку, який нальожать на добутий уголь, около білйон франків в золоті.

ФРАНЦУЗИ ІДУТЬ НА БОХУМ

ПАРИЖ, 14. січня. — Французька армія має завтра занятн місто Бохум, осередок углевого промислу в долині Рур.

НІМЕЧЧИНА КУПУЄ АНГЛІЙСЬКИЙ УГОЛЬ

ЛОНДОН, 14. січня. — Німеччина зачала вже купувати уголь заграницею. Нині німецькі державні зелізниці замовили в Анґлії 50,000 тон твердого угля, який копальні мають доставити в січні і лютім сього року до німецьких портів.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ НАЇЗДУ ФРАНЦІЇ НА НІМЕЧЧИНУ

МОСКВА, столиця Мовковщини, 13. січня. — Московський большевицький „уряд" видав до світа острий протест проти наїзду Французів на німецьку углеву долину Рур.

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

з інформаціями в українській мові з додатком других цікавих відомостий

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте разом з грішми на адресу:

„SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents the copy.		ПЕРЕДПЛАТА. Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреса платиться 10 центів.

Телефон „Свободи"ї 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.

Не оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПАМЯТАЙТЕ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ. - ЖЕРТВИ НАЛЕЖИТЬ СЛАТИ ДО:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA, 411 Southern Building, Washington, D. C.

НЕ-ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗА.

Кождий член У. Н. Союза знає кількох Українців або Українок, котрі не є членами У. Н. Союза.

Се значить, що 12,000 членів У. Н. Союза знає кількадесять тисяч дорослих Українців і Українок в Злучених Державах, котрі не є членами У. Н. Союза.

Як читаєте оповістки відділів У. Н. Союза, то там бачите, що урядники тих відділів просять своїх товаришів, щоби привели на мітинґ не-членів, яких відділи приймуть без вступного і до відділу і до У. Н. Союза. А чи великі успіхи сих закликів і просьб? Як досі, то не великі. Видно, члени У. Н. Союза не дуже до серця собі беруть ті заклики і просьби.

А чому?

Чи се така тяжка праця? Таж прецінь, як знаєте кількох не-членів У. Н. Союза, то вже потрафите бодай одного чи одну з них привести на мітинґ та вписати в члени відділу і У. Н. Союза. Переконати Вам легко, бо самі знаєте, чому належите до У. Н. Союза; знаєте, які користи дає організація і яке вона має значіннє для членів і загалом для усього українського загалу. А кромі того і на мітинґу новий член або членица про се дізнаються. Головна річ, щоб не зорґанізованого заохотити і привести на мітинґ свого відділу.

Се пишемо нині до 12,000 членів У. Н. Союза, до всіх разом і кождого зокрема.

Віднині нехай кождий з Вас пильнує не-членів У. Н. Союза і що дня дбає про се, аби вони на діл ті по змозі як найскорше стали дійсними Вашими товаришами і вписались до Вашого відділу та до Вашого У. Н. Союза.

Як так пійде праця день за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, без перестанку, то певна річ, що дня 31-ого грудня с. р. буде далеко більше аніж 12,000 нас в У. Н. Союзі.

А кілько буде, се залежить від нас всіх і кождого з нас, членів У. Н. Союза зокрема.

Зачнімо працю, аби в січні, 1924, було нас 24,000.

ПОЛЬСЬКІ ПАНИ, ПОЛЬСЬКІ ФІНАНСИ Й ПОЛЬСЬКІ МУРИНИ.

В передодні польських виборів писав варшавський кореспондент поважної німецької ліберальної газети „Франкфуртер Цайтунґ" про польські фінанси таке:

„Польські фінанси се найчорнійша сторона в новій економічній історії Польщі. Головною причиною сього є величезні кошти удержування армії, пропорціонально до потреб за великої, та абсурдне поширенне її цивільного уряду. Держава має тепер понад 350,000 платних урядовців. Видатки на урядників, місто зменчатися, зростають безупину. Дефіцит на бюджуч (т. є. 1922.) рік обраховувано на 130 білионів польських марок, але загально припускають, що він на ділі досягне висоти 522 білионів марок. В січни 1922. року було два білиони марок паперового гроша в обігу; в осени (того самого року) його було вже 350 білионів! Заграничні довги Польщі, головно за достави воєнного матеріялу та муки, виносять коло 1000 білионів марок; а публичний довг при кінці року винесе разом неймовірну суму 2400 білионів марок."

Фінансове положенне Польщі, якого ясним образом є отсі цифри, стоїть в тісній звязи з її заграничною політикою. Фінансове положенне не лишень наслідок авантурничо-розбишацької політики, але й його причина. Загнана через свої війни в трудне фінансове положенне, Польща старається вирватися з нього через нові межинародні авантури. Як картяр, що програвши весь маєток, зичить грошей, щоби відбитися; як злодій, що захоплений на горячім вчинку, вбиває свідка свого злочину; як кровожадний опришок, що голос сумлїня старається заглушити все новими та новими злочинами; так Польща, нахапавшися чужих країв, не може удержати їх без великої армії, а сеї не може удержати без грошевої помочи чужих держав, а сеї не може дістати не вислугуючися чужим політичним авантурам. Щоби удержати в своїх руках зрабовану Східну Галичину, Холмщину, Полісся, Волинь, Білу Русь, Вильну, Ґданьск та Шлеск, вона мусить віддатися в повну кураторію Франції, стати її служанкою, підтирачкою, наложницею, накриткою, — всім, чим Франції подобається її зробити. Польща мусить зречися своєї самостійности та перемінитися в французьку кольонію. Поляки мусять сповняти супроти своєї покровительки таку саму службу, яку для Франції сповняли її африканські кольонії.

Коли Франція посилає тепер зі заходу на Німеччину свої чорні війска з Марока, а зі сходу шує Польщу, то се є лишень образове представленне межинародного відношення межи Францією та Польщею. Польща через свої великі захланні амбіції зійшла достановища Муринів з французьких кольоній в Африці. Загальна русявість Поляків не зміняє факту, що Франція має білих Муринів над Вислою та чорних Поляків у Африці.

ЧИ ПОБІДЯТЬ І ТЕПЕР АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ?

В тижневу „Українське Життя", який виходить у Станиславові, в Галичині, у виданню з 13-ого грудня м. р, находимо отсю новинку:

Жертвенність американських Українців.

На останній зазив Правительства Галитської України зложили американські еміґранти-Українці в 1922 році понад 112 тисяч долярів; цеб-то кругло 2 міліярди польських марок. Ось, де наша сила! Слава нашим краянам за морем! Можемо бути певні, що народ із такою охотою жертви й посвяти не згине; не дасть забити себе в ярмо; а вийде побідно з боротьби за своє визволення.

Сих кілька слів від братів знад Бистриці до братів на землі Вашингтоні — значить більше аніж більше слів, сказаних в Америці. Бо то слова від закутих братів до братів вільних. Від братів бідних і голодних до братів ні бідні ні голодних.

Українці в Станиславові і в Галичині знають добре і розуміють, що вони мусять боротись за визволенне з наїзду ворога разом зі своїм правительством заграницею. Але вони теж знають добре і розуміють, що **тепер** вони не можуть удержати свого правительства заграницею. І тому вони так радіють, що українська еміґрація в Америці їх виручує. А прийде час, що старий край за се відплатиться українській еміґрації в Америці.

Тільки ми не заведімо старого краю в його надіях і в його певности на поміч з Америки.

Тепер кінчиться збірка Фонду Негайної Допомоги Рідному Краєви. Досі, як повідомляють з Вашингтону, зібрано всього $17,000, а як постановлено було у Филадельфії, Па., сей Фонд має виносити $30,000. Отже ще бракує $13,000. Збірка кінчиться дня 12-ого лютого с. р., значить **до закінчення збірки остається всього тільки 4 тижні.**

Отже, аби довершити збірку, тепер треба тижнево зібрати по всіх українських громадах в Злучених Державах $3.500, а щоби їх **перевершити**, то треба **тижнево** зібрати бодай **$4.000.**

Чи зробимо се?

Чи може американська Україна, котра Позичку покінчила славною побідою, тепер Фонд Негайної Допомоги, фонд ще пильнійший, покінчити невдачею?

На се мусить дати відповідь **кожда громада.** А мусить дати відповідь таксамо, як було при Позичці.

Успіх буде, як тільки буде поспіх і то поспіх в кождій громаді.

Бо американські Українці не можуть програти. Вони не можуть ніколи програти, де ходить о боротьбу проти Польщі і се мають переказати старому краєви дня 12. лютого с. р.

УКРАЇНА В 1922-ІМ РОЦІ.

(Від власного кореспондента).

Сумний образ пересунеться перед нашими очима, коли ми поглянемо на житє Української Землі й Українського Народу в році, який отсе відходить від нас у глибінь віків.

Українська Земля розділена проти волі синів своїх на чотири части і ніде Український Нарід не є Господарем Української Землі, а скрізь панують на Ній і над Ним чужинці, вороги.

Український Нарід бореться проти ворожої неволі, найліпші сини Української Землі несуть кров свою і житє своє в жертву за Волю Матери-України. І ся любов Рідної Землі, яка веде синів її на найбільшу жертву, — се одинока ясна зоря серед хмар неволі, які вкривають небо України.

Вона, ся ясна зоря, віщує Волю. Коли вона прийде, яких ще жертв треба буде, щоб її здобути, — хто се може знати...

Кождий Українець знає тільки одно; боротися треба, не жаліти жертв, не піддаватися ворогови, а Воля України прийде, мусить прийти...

А поки-що сумний образ пересунеться перед нашими очима...

УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА РЕСПУБЛИКА.

Українська Радянська Республика... Така — назва. А дійсність? **В московській неволі!**

Була би зайва річ доказувати на сім місци, що Українська Радянська Республика не істнує, істнує тільки московська окупація на Україні. Се вже знає кождий, хто тільки хоче знати.

І кождий, хто хоче знати, знає, що Совітська Московщина виконує свою окупаційну владу на Україні під зверхньою формою Української Радянської Республики тільки з такичних причин, які мають своє жерело як у внутрішній так і в міжнародній політиці. У внутрішній політиці треба ж було чимесь закрити дійсне обличе боротьби совітської Московщини проти державної незалежности України.

І тому Совітська Московщина, йдучи боротьбою проти державної незалежности України, голосила: „Ми не боремося проти державної незалежности України, тільки проти тої **форми** української держави, якою являється Українська Народня Республика, бо та форма є ворожа інтересам робітників і селян. Замість тої форми ми хочемо установити таку форму української держави, яка лежить в інтересі робітників і селян, хочемо установити Українську Радянську Республику".

В поведенню московської совітської влади на Україні можна виразно завважити, що чим сильнійше розгорялася боротьба за державну незалежність України, тим сильнійше зазначувала Совітська Московщина, що Українська Радянська Республика є наслежна українська держава. І все, коли та боротьба втихала, Совітська Московщина переставала говорити про державну незалежність Української Радянської Республики, а починала говорити про її залежність від Московщини.

В міжнародній політиці Совітська Московщина все мала на увазі, що европейські держави можуть бути заінтересовані в істнуванню незалежної української держави. Де сей інтерес не був помітний, там Совітська Московщина виступала як спадкоємниця царської Росії. За те, де тільки треба було числитися з можливістю, що Совітській Московщині скажуть: „Ти не маєш права виступати від імени України", там московський народний комісар заграничних справ Чичерін водив на сцену голову Ради Народних Комісарів на Україні Раковського, заявляючи: „Ось вона, Україна, вона наша союзниця!"

Ся політика Совітської Московщини дуже ярко зазначилася на протязі 1922-ого року.

Внутрішнє положенне України представляє образ великого знесилення.

Господарська політика Совітської Московщини на Україні спричинила страшний голод. Доти Московщина забирала й вивозила з України збіже, аж перемінила її в пустиню голоду.

Повстання, які так непокоїли окупаційну московську владу в попередніх роках, в 1922-ім році зовсім затихли.

Тому й почалася в 1922-ім ліквідації фікції, ніби-то Українська Радянська Республика є незалежна держава.

Підчас мирових переговорів між Польщею і Совітською Московщиною в Ризі світ почув від Совітської Московщини вияснення, що Українська Радянська Республика не входить в склад Російської Соціялістичної Федеративної Совітської Республики, тільки є окрема незалежна держава, яка знаходиться тільки в союзі з Російською Соціялістичною Федеративною Совітською Республикою. Таке вияснення чув світ і пізнійше, — коли сього Совітській Московщині було треба.

В 1922-ім році ми бачимо ліквідації сеї державної окремішности й незалежности Української Радянської Республики. З окремої незалежної держави вона стає вже тільки **складовою державою** Російської Соціялістичної Федеративної Совітської Республики. Справи заграничної політики, справи військові, справи фінансові, справи торговлі, справи лучби (комунікації) виймається зпід компетенції Української Радянської Республики і переноситься під компетенцію Російської Соціялістичної Федеративної Совітської Республики, як справи спільні для цілої федерації.

Сей процес позбавлювання Української Радянської Республики навіть тої фікції державної незалежности, яку вона доси мала, ще не закінчений. Але його тенденції ясні. Совітська Московщина йде до такого самого обєднання й обмосковлення всіх земель, над якими панує, яке було все цілою царською Московщини.

Сей процес обєднення й обмосковлення йде під фірмою „федеративного будівництва радянських республик". Для закриття обмосковлюючих тенденцій пропонується навіть назва „Федерація радянських республик".

В области міжнародньої політики Совітська Московщина висуває фірму Української Радянської Республики скрізь там, де совітові треба, щоб нанести удар ідеї української державної незалежности.

Найяркійше се політика зазначилася на мирових переговорах з Польщею в Ризі. Тут треба було, щоб Польща відреклася від союза з головою Директорії Української Народньої Республики Головним Отаманом Петлюрою як представником української державности, і тому тут виступила Українська Радянська Республика як окрема держава, союзниця Совітської Московщини. Польща заключила мир з Українською Радянською Республикою і через те саме обовязалася не признавати ніякої иншої форми української державности.

(Инша річ, що Польща радо згодилася признати Українську Радянську Республики, бо се давало їй привід ухилитися від своїх зобовязань супроти Петлюри).

Ту саму політику веде Совітська Московщина в 1922-ім році скрізь, де сього треба, щоб нанести удар українській державности.

В торговельно-політичних договорах з Австрією й Чехословаччиною виступає Українська Радянська Республика як окрема держава.

До договору, заключеного між Німеччиною й Російською Соціялістичною Федеративною Совітською Республикою в Раллю підчас міжнародньої конференції в Генуї, приступає опісля Українська Радянська Республика як окрема договірна сторона.

Чому? Бо ходить о се, щоби мени правительств, що галицька справа підлягає міжнародньому вирішенню.

В кінці треба згадати, що Міжнародня Унія Товариств Союза Націй на шестім зїзді в Празі в червні 1922 р. признала Галичину окремою державною територією й на сій основі приняла Західно-Українське (Галицьке) Товариство Союза Націй в склад Унії(а також ухвалила резолюцію про потребу вирішення галицької справи.

Сим українським заходам протиставить Польща свої заходи, щоб осягнути згоду великих держав антанти на анексію Галичини. Сі польські заходи не мають доси успіхів.

Рівночасно Польща, маючи владу в Галичині, переводить **фактичну анексію**, числичи на те, що на основі довершених фактів лекше буде осягнути згоду великих держав антанти на правну анексію.

Після того, як в 1922-ім році Польща перевела поділ Галичини на воєводства, при чім нарушила границю між Польщею і Галичиною, — в 1922-ім році такими актами фактичної анексії являються передовсім: факти про самоуправу галицьких воєвідств, ухвалений польським соймом, і переведенне в Галичині виборів до польського сойму й сенату.

Оба сі анексійні акти зустрів український нарід однодушним протестом, а проти переведення виборів до польського сойму й сенату виставив одноцільний фронт бойкоту виборів, караючи смертю тих, що той фронт хотіли проломити.

Є се подій останнього часу, вони обговорені докладно в окремих статтях і тому вистане їх тільки коротко зазначити.

Під кінець 1921-ого року вистріл українського офіцера Ст. Федака до львівського воєводи Грабовського й начальника польської держави Пілсудського був ценаче першою ластівкою тої активної самооборони, до якої перейшов український нарід в Галичині в 1922-ім році.

Ся активна самооборона полягає в нищенню ворога всіми способами, як нищенне державного і приватного ворожого маєтку, вбиванне аґентів ворожої влади і т. д. Подробиці й висліди сеї акції відомі.

Після періоду, в якім тільки поносив утрати, наступив період страшних масових репресій. Польська окупаційна влада, не могучи дістати в свої руки невловимих борців, стараєтьcя залякати цілий нарід. В Галичині заведено воєнну диктатуру під командою ген. Галтера, наглі суди видають і виконують присуди смерти без найменшого доказу вини, коло 20,000 Українців наповнює вязниці.

Так кінчиться в Галичині 1922-гий рік.

Одначе ті масові жорстокости не залякають українського народу, тільки скріплять його непримиримість і завзяттє й удосконалять методи боротьби з польським ворогом.

Волинь, Холмщину й Підляше вважає польща частиною польської держави на основі ризького договору, в якім і українські землі відступила Польщі Українська Радянська Республика.

На сих землях — мов острів з моря безправства й насилства польської влади — виринає світлий факт української побіди при виборах до польського сойму й сенату.

Можна бути певним, що у українська репрезентація сих земель у польськім соймі й сенаті розуміє і сповнить свій обовязок супроти всіх українських земель, які знаходяться в польській неволі.

Поза сим треба зазначити на українських землях під польською окупацією національну працю на всіх областях суспільного життя: боротьбу за рідну школу, яка знайшла своє завершенне в заложенню тайного українського університету, працю на розвиткови української духової культури, господарську діяльність українських орґанізацій і найважнійше: зріст обєднання між галицькими У-

ГАЛИЧИНА, ВОЛИНЬ, ХОЛМЩИНА, ПІДЛЯШЕ.

Переходимо до українських земель, які знаходяться в польській неволі, під окупаційною владою Польщі.

Правне положенне сих земель відоме.

Галичина знаходиться під польською окупацією на основі рішення Найвисшої Ради Мирової Конференції з 25. червня 1919 р. Творить вона зі становища міжнародного права окрему державну територію, яка знаходиться під суверенністю великих держав антанти, які мають вирішити її долю.

За се вирішенне йде вся польсько-українська боротьба.

Українська Національна Рада, яка з волі українського народу є носителькою державної влади на території Галичини, через свого Президента д-ра Евгена Петрушевича й утворене ним правительство робить на міжнародній арені заходи, щоби великі держави антанти вирішили долю Галичини і щоби се вирішенне випало по волі українського народу, який домагається усунення польської окупації і привернення державної незалежности Галичини.

З успіхів, які мали сі заходи в 1922-ім році, треба передовсім зазначити: піднесенне галицької справи на міжнародній конференції в Генуї, де держави, які скликали конференцію, ствердили, що се справа підлягає міжнародньому вирішенню, — і становище Загальних Зборів Союза Націй в Женеві, які, поновляючи свою ухвалу з 1921-ого року, приняли на засіданню 22. вересня 1922 р. отсю резолюцію: „Збори Союза Націй поновляють бажанне других зборів з 27. вересня 1921 р., яке має на цілі, щоби Рада Союза Націй звернула увагу головних держав антанти на управильненне в найблизшім часі політичного становища Східної Галичини".

Далі треба зазначити, в англійськім і італійськім парляменті на протязі 1922-ого року кілька разів стверджено від і-

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ

БЕЗ ВСТУПНОГО ДО У. Н. СОЮЗА В СІЧНИ і ЛЮТИМ

ПРИЙМАЄСЯ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА БЕЗ ОПЛАТИ ВСТУПНОГО.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ. — ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇ ДІТИ.

українцями й Українцями Волині, Холмщини й Підляшя.

З усіх тих земель твориться одна українська національна кріпость, о яку розбиються всі ворожі змагання до панування над українськими землями.

БУКОВИНА Й БЕСАРАБІЯ.

Сі дві невеликі українські землі стогнуть під румунським ярмом, яке так само важке як польське або ще й важче, особливо, що невеликі сили сих українських земель не можуть витворити відповідної оборонної акції.

В Бесарабії, яка перейшла під Румунію майже безпосередно зпід ярма царської Росії, не вспіло ще було запустити міцного коріння українське національне життє. Тут змагання румунської влади йдуть до того, щоб не допустити до розвитку укр. національного життя, тільки румунізувати край.

В Буковині, де за часів Австрії українське національне життє було запустило міцне коріння, румунська влада всіми способами нищить українське національне життє, щоби підготовити грунт під румунізацію краю.

Українська православна церков, українське шкільництво знищені і заступлені румунським. Український мові відібрано всі права. Українська інтелігенція переслідувана і — на скільки знаходиться на державній службі — переноситься до Румунії, а на її місце присилається інтелігенцію румунську. З українським селянством ортани румунської влади поводяться як з Неграми в часах рабства. Кольонізація українських земель румунськими селянами в повним розгарі.

Українське громадянство боротися як може, одначе його сили за слабі.

В останніх днях приходять відомости про масові арештування, спричинені ніби-то тим, що румунські власти впали на слід української організації самооборони.

Побажати-б, щоби буковинська секція Української Національної Ради, яка має обовязок оборонити Буковину перед міжнародним світом, проявляла живійшу діяльність.

ЗАКАРПАТСЬКА УКРАЇНА.

Закарпатська Україна, се та часть українських земель, яка довгі віки стогнала під мадярським ярмом, втративши майже національну свідомість.

Мировий договір Версальський і Сен-жермецький говорить про неї, що вона має належати до Чехословацької Республики як „автономна територія Українців („des Ruthenes") на південь від Карпат. Окремий договір між великими державами антанти й Чехословацькою забезпечує Закарпатській Україні широку автономію, яка стоїть під міжнародною охороною Союза Націй. Основні постанови сього договору про автономію Закарпатської України творять складову часть конституції Чехословацької Республики.

Від коли з Закарпатської України впало мадярське ярмо, пробудилася вона до нового життя. Одначе знаходиться вона ще в початковім періоді шукання національної думки. Йде боротьба між українською національною думкою й московфільством. Знаходить прихильників також ідея „окремої народности" Закарпатської України, ідея, яку використовують москвофіли для своїх цілий.

На сім шуканню зійшов і теперішний рік.

Було би бажано, щоби сей процес кристалізації національної думки завершився як найшвидше, щоб тоді, коли Закарпатська Україна одержить заторучену й міжнародними договорами й чесько-словацьку конституцією автономію, вона вступила в новий період свого життя як свідома часть Української Землі.

Прага, 11. грудня, 1922.

Др. Михайло Лозинський.

НА ФОНД РІДНОЇ ШКОЛИ.

(Через „Свободу").

Phoenixville, Pa., від. 321 У. Н. Союза долара $16.00

Жертвували: Н. Стечишинський, Л. Савчин, Д. Сінецький, Л. Паславський, С. Білинський, І. Білинський, М. І. Ольник, Г. Грабовський і П. Ваватко по $1.00; Ф. Цюх, Ю. Цюх, Г. Ягура, Г. Яворський, І. Лужецький, М. Людзик, І. Волошанський, П. Фляга, Н. Костик, І. Кобич і І. Білинський по 50 цнт.; І. Стробуш, І. Хомин, Ю. Маталич, Г. Лазорик, М. Комар, Г. Кров і М. Сума по 25 цнт. Сердечна подяка жертводавцям.

Попередно оголошено $191.01
ДОСІ ЗІБРАНО $207.01

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В НАШІЙ ЗАКУТІЙ ОКРОВАВЛЕНІЙ ГАЛИЧИНІ.

(Звідомлення з львівської „Свободи" з 4. і 9. грудня, 1922).

Голодівка в коломийській тюрмі покінчена.

Політичні вязні в коломийській тюрмі покінчили 4-дневну голодівку дня 1. грудня.

До покінчення голодівки причинилася інтервенція д-ра Ів. Ганкевича й о. декана Русина. Наслідком голодівки багато вязнів тяжко занедужало.

Карні експедиції в Самбірщині.

У Стрілках самбірського повіту від чотирох тижнів стоїть розквартирований баталіон війська, удержуваного коштом селян. Військо перейло та знищило весь селянський доробок, так що населенню грозить нужда і голод, зареквіровано пашу і тепер селяне продають худобу, не маючи чим її прокормити.

Військо переводить (Скоп.) асеєтерунок Українців з двох річників, іменно 1900 і 1901.

Карні експедиції в Жидачівщині.

На Жидачівщину впало нове лихо. Щоби не допустити до „бунту" до того повіту спроваджено баталіон війска із 60 п. п. ...(Скон.) кинулись на село Київець й переліли всьо, що було в селі. Перевішали кури та гуси, жовніри примушували селян складати; по 15 тисяч на удержання баталіону. У селянки Стручихи зареквіровано свиню, так само в Холякова і в сиріт по Миколі Магдиці. Такіж самі шкоди зроблено в селі Державі, де від селян забрано по 30.000 мп. контрибуції.

Села Черниця, Пісочна, Рудники зложили по 2 міліони мп. контрибуції. В Державі побили жовніри Івана Мельника і його жінку та дочок, Осипа Клімковського та инших.

Карна експедиція в Коломийщині.

До села Іспаса, пов. Коломия, з приводу виборів прибула карна експедиція. Як вона поводилась, зі спокійною людністю, свідчить найвимовніше оцей факт:

На приказ команданта карної експедиції спроваджено Дмитра Калиняка. Миколи і Василя Гаврилюка обох з Іспаса, до місця постою експедиції і замасакровано в страшно звірський спосіб, почім викинено їх на улицю, відки люди занесли їх до дому. Додати належить, що першого бито так сильно по пятах і голові, що нещасний вже другого дня зложилів. Нічо пропав, а в два дні пізнійше знайдено його в лісі з перерізаним горлом. Свідок Дмитро Гоянюк, Юрій і його сестра Олена Калиняк, завезли божевільного до шпиталю в Коломиї, де нещасний бореться зі смертю.

Контрибуція на військо.

Громада Старі Кути платить щоденно 100,000 мп. на військо, котре там по виборах стоїть постоєм. Передше то військо було в Кобаках. За той час припадає зложити 1 і пів міліона марок.

Німа кому упімнутись за народом, тим більше, що в місці нема пароха ні завідателя.

Карна експедиція в Брідщині.

В тиждень після виборів до варшавського сенату, впала до Шнирева пов. Броди, села війною цілком знищеного і до тепер ще не відбудованого, команія піхоти і ескадрона кавалерії. Поручник від кавалерії заявив війтови, що це карна експедиція прийшла шукати „бандитів", яких, що правда, в наших сторонах до тепер ніхто не бачив. Шукання „бандитів" закінчилося тим, що військо розмістилося в селі і розпочало властиву свою діяльність. В першу чергу арештували чотирох хлопців, що вертали з вистави, яку Чит. „Просвіти" Шнирева ізза браку власного дому давала в сусіднім селі Клекотові. Хлопців побито і через цілий день заставляли до ріжних робіт. Посипалися з инші надужиття, як грабежі і побої невинних людей. Побили Івана Федуна, називаючи при тім бандитом, Василя Федуна, Михайла Кота, Степана Нестеровича і богато инших. Забрали при тім кільканайцять курий. Крім того мусіли доставити 5 фір сіна і 9 метрів вівса. На другий день удалася депутація села Шнирева до старости, котрий приобіцяв депутаціям що за все буде заплачено, однак до тепер це не сталося.

Перевіз арештованих з Яворова.

Арештованих: Романа Харамбуру, Івана Худу, Миколу Хархаліса, Матчишина Івана, Остапа Грабовського, Мацелюха, Ірзу, Зінка, Маріяна Мареніна, Антона Козака, Івана Михайловича, Клочника Павла — вивезено до тюрми в Перемишлі, куди навіть трудно довезти харчів і тепле одіння. У п-ни Матчишин, сестри арештованого Івана Матчишина, яка возила харчі для брата з Яворова в Перемишль, перевела поліція трус, при чім до валізи, що її привезла п-на Матчищин, боялася поліція приступити, щоби не вибухла бомба.

Арешти в Долинщині.

В Долині напав дня 21. падолиста ц. р. сержант III. компанії 53. п. кресових стрільців Сулек Володимир на Івана Московського, господаря з Ракова і збив його до крови без ніякої причини. З рук (Сконф.) ...ажливі люде видерли жертву звірства. За малу хвилину напав він на одного хлопця, а ле цей палицею відогнав напасника.

Після арештовання студентки філ. Гіни Савицької, сказано, Вінтак: „на первши жуток Пані мі се не подобала, отуж яко подейржаної казалем арештовать". Відтак перенесено її до Стрия, куди поїхав і Вінтак переслухувати. В часі списування протоколу говорив: „Нех Пані пове правди, гдиж ти пов. „Просвіта" і кружка перед Пані ма зауфане у Українцуф дагоїчного. На тій підставі а ми одешлемі Паньі до Варшави і дами найлепшови посаде". Коли невинна сказала, що нічого не знає, п. Вінтак крикнув: „Що, Пані бендзе мі в живе очи кламаць, на то ми мами спосуб, до годзіни 5 рано вшистко Пані виспева, але вийдзе калеку з тонд...". І дав недвозначно до зрозуміння, що має богато жандармів, а вона дівчина... І хто знає, що було би сталося, коли би не другий комісар, що після переслухання відпустив до дому. Зазначити, треба, що комісар Вінтак вже старається кождому суггерувати зізнання. Отцеви Хавлюкови важився він безпідставно кинути в вічі слова: „ксьондз кламе безчельне". До п. Нусі Грицієвої прямо з кулаками скочив при протоколі а батькови, коли цей прийшов довідатися, де донька, сказав: „пана то ніц не обходзі, гдзе цурка".

Після арештування 4 братів Бойдуників і спровадження до громадського уряду, поліційний агент забрав Михайла Бойдуника до кльозету, де витягнувши револьвер, спитався: „Ни пан мне зна?", на що цей відповів: „ні". На це агент: „ежелі мне не знаш, зараз познаш" і держачи револьвер, почав бити. Коли збив його, відпровадив до инших вязнів та закликав учителя Янка Бойдуника, з яким поступив так само. Коли котрий хотів кричати, грозив агент: „ежелі гайдамако бендзеш кличал счелем ці в леб, а умотивувеш, же на мне жуцілеш се і счелілем". Чи п. комісар Вінтак також може скаже, що про це не знав?

Арешти в Золочівщині.

В Золочеві арештовано на вулиці студ. Станислава Верницького з села Рикова і приміщено в поліційних арештах при магістраті. Тут сиділи вже Яків Галькевич і Бистрицький з Підгорець. У вязниці був страшний непорядок, вікна по вибивані, підлога майже до половини зірвана а по кімнаті бігали щурі. Одного разу явився жандарм і почав кричати: „Пся крев та інтелігенція, то гожей як свіне, я зараз каже вам миць подлогі". По трьох днях переведено його на „замок", де по кількох днях переслухано. Щойно дня 28. падолиста випущено на волю.

Арешти в Солотвинщині.

В Солотвині арештувала поліція без подання причини мулярa Стефана Себунчака.

В Кричці арештовано господаря Михайла Балагутрака. Дня 5. падолиста арештовано адвоката д-ра Чорненка, адвокат. конц. Кричковського, аст. нотар. Купчинського і судов. офіц. Цимбрилу, всіх зі Солотвини. В Порогах арештовано громадського секретаря Бабецького і господаря Козорізa.

Арешти в Чортківщині.

В селі Бичківцях пов. Чортків, переведено ревізію у агента „Дністра", Михайла Марковського, не знайшовши нічого, кромі запрошень на збори „Нех Пані пове правди, гдиж ти пов. „Просвіта" і кружка перешлемі Пані до Варшави і дами найлепшови посаде". Коли невинна сказала, що нічого не знає, п. Вінтак крикнув: „Що, Пані бендзе мі в живе очи кламаць, на то ми мами спосуб, до годзіни 5 рано вшистко Пані виспева, але вийдзе калеку з тонд...". І дав недвозначно до зрозуміння, що має богато жандармів, а вона дівчина... І хто знає, що було би сталося, коли би не другий комісар, що після переслухання відпустив до дому. Зазначити, треба, що комісар Вінтак вже старається кождому суггерувати зізнання. Отцеви Хавлюкови важився він безпідставно кинути в вічі слова: „ксьондз кламе безчельне". До п. Нусі Грицієвої прямо з кулаками скочив при протоколі а батькови, коли цей прийшов довідатися, де донька, сказав: „пана то ніц не обходзі, гдзе цурка".

Після арештування 4 братів Бойдуників і спровадження до громадського уряду, поліційний агент забрав Михайла Бойдуника до кльозету, де витягнувши револьвер, спитався: „Ни пан мне зна?", на що цей відповів: „ні". На це агент: „ежелі мне не знаш, зараз познаш" і держачи револьвер, почав бити. Коли збив його, відпровадив до инших вязнів та закликав учителя Янка Бойдуника, з яким поступив так само. Коли котрий хотів кричати, грозив агент: „ежелі гайдамако бендзеш кличал счелем ці в леб, а умотивувеш, же на мне жуцілеш се і счелілем". Чи п. комісар Вінтак також може скаже, що про це не знав?

Арешти в Золочівщині.

В Золочеві арештовано на вулиці студ. Станислава Верницького з села Рикова і приміщено в поліційних арештах при магістраті. Тут сиділи вже Яків Галькевич і Бистрицький з Підгорець. У вязниці був страшний непорядок, вікна по вибивані, підлога майже до половини зірвана а по кімнаті бігали щурі. Одного разу явився жандарм і почав кричати: „Пся крев та інтелігенція, то гожей як свіне, я зараз каже вам миць подлогі". По трьох днях переведено його на „замок", де по кількох днях переслухано. Щойно дня 28. падолиста випущено на волю.

Арешти в Солотвинщині.

В Солотвині арештувала поліція без подання причини мулярa Стефана Себунчака.

В Кричці арештовано господаря Михайла Балагутрака. Дня 5. падолиста арештовано адвоката д-ра Чорненка, адвокат. конц. Кричковського, аст. нотар. Купчинського і судов. офіц. Цимбрилу, всіх зі Солотвини. В Порогах арештовано громадського секретаря Бабецького і господаря Козорізa.

Арешти в Чортківщині.

В селі Бичківцях пов. Чортків, переведено ревізію у агента „Дністра", Михайла Марковського, не знайшовши нічого, кромі запрошень на збори

ДО ВІДОМА НАШИМ ЗАМОРСЬКИМ ЗЕМЛЯКАМ

В Сокальщині нарілеться 400 моргів ґрунту. Земля першої якости, чорнозем з домішкою легкої глини перепухлої до споду. Родить від 12—16 сотнарів жита, 10—18 сот. пшениці, 12—18 сот. вівса, 10—15 сотн ячменю з морга або 100 сотн. барабольо. Надається до управи буряків і всякого насіння. Цінa 330 доларів за морг враз з коштами контракту. Кромі того є на продаж велико отвертополе і ґрунт є дуже добрім стані Американські Українці хотячі набути кавалок доброї землі, повинні використати сю нарілельню. Нарілельня в українських руках і земля та повинна лишати також в українських руках. Нарілельню і контракти переводить одна з перших українських канцелярій здвокатських загально знана відданна з солідности і повного довіря. По близші інформації в тій справі інтересовані зволять голосити до низше підписаного: **Box 53, Jersey City, N. J.**

С. Яловський.

ДОЛЯРИ ДЛЯ РОДИНИ В КРАЮ

минами перешлемо під гарантією ваша родина отримає ДОЛЯРИ НА ПОСЛІДНІЙ ПОЧТІ. Не посилайте в листах бо пропадуть. Оплата за пересилку не велика. Також колектємо гроші з краю за ґрунт і виплачуємо в доларах в Америці.

ШИФКАРТИ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ

купуйте в нашім Бюрі. Наші офіса у Львові, Тарнополі, Станиславові і инших містах помогуть вашій родині і заопікуються. До того, ми вам гарантуємо, що наколиб вашa родина не могла приїхати з якоїсь причини, так ви стратите на шифкарті тільки ДЕСЯТЬ ДОЛЯРІВ. Продаємо шифкарти до краю і полагоджуємо всі ґрунтові краєві справи. По інформації пишіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.
520 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.
(Philadelphia Office: 322 N. 8th Street)
ЗА УПРАВУ БЮРА: — АНТІН ПАШУК, пред.

НЕБЕЗПЕЧНА СЛАБІСТЬ ЧАСТО ВИТВОРЮЄТЬСЯ НАСЛІДКОМ ЗАНЕДБАННЯ ПЕРЕХОЛОДЖЕННЯ

Міліони людий вмирає річно на перехолодження. Коли Ви перехолодились, найлішим буде ужити фізікажну горячого медичного зільного чаю, він розгріває захолоджену кров, побільшує циркуляцію і вижене трутну вій розгріває захолоджену кров, побільшує циркуляцію і вижене трутну вій з кишок.

Літами люди уживали Болгарський Кровний Чай до поборення перехолоджень і держання тіла здоровим. Доктори кажуть всюди людим набути Болгарський Зільний Чай і уживати його горячим для злокання сильних перехолоджень. Доктори знають що чисті медичні зілля в Болгарським Зільнім Чаю суть добрі для людий в держанню їх жолудка, утроби і кишок чистими. Аптикарі всюди радо відпоручають Болгарський Зільний Чай, дозволяє вони знають як богато доброго він робить. Болгарський Зільний Чай дістане скоро. Давайте фізікажну малим дітям. Будьте готові побороти зимові слабости. Ідіть до свого аптикаря днеж і зажадайте Болгарський Чай або ми вишлемо Вам почтою вашу велику фамілійну пачку за $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. Адреса: Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Penna.

ДАЛЬШІ ЖЕРТВИ НА УКР. НАР. ДІМ В ЗБАРАЖИ.

(Дописъ з Ню Йорку).

ВИКАЗ ДРУГИЙ.

Ню Йорк, Н. Й.

Тов. Подільська Січ в Ню Йорку $100.00 і поклонкю Укр. Роб. тов. Просвіта з Брукляну, Н. Й., і Укр. Роб. тов. Воля в Бейонот, Н. Й., щоби дали по мірі можности.

На листу ч. 132 зібрав М. Табака; І. Кіяк $10.00, І. Маковецкий $5.00.

На листу ч. 169: С. Студинський $5.00.

На листу ч. 13 зібрав Т. М. Галанчук, Г. Л. Крук 2.00; Софія Кушнір (Сиракюз), М. Стецишаньй, В. Яворський К. Барильський по 1.00; Я. Фрайфіна, І. Юстик і І. Гурик по 50 цнт. — Разом $19.00.

На листу ч. 9 зібрав А. Загурбаньо: Г. Ковальчук, С. Сальвар по 5.00; М. Бончук 2.00, П. Гаврис 1.50; М. Бахусович 1.00. — Разом $14.50.

На листу ч. 88 зібрав Ол. Бучак: К. Бучак 10.00; С. Бучак, Ш. Шарий і С. Бичак по 5.00; Я. Яцунік 4.00; М. Сембай, Ф. Шарий, М. Редькка, Г. Карнаух, Ф. Біста по 2.00; І. Янчишин, Ф. Обсерватент, А. Вітовський, М. Кметь і Ф. Амброзий по 1.00. — Разом $44.00.

На листу ч. 92 зібрав П. Славута: О. Сапгик 2.00, К. Кінчак 1.00.

На листу ч. 10 зібрав І. Демчук: М. Снігурський, С. Гурий і Д. Присяжник по 5.00. — Разом $15.00.

На листу ч. 14 зібрав М. Лисогір: С. Іванчук і І. Лисогір по 2.00; М. Шпорай 50 цнт. — Разом $4.50.

На листу г. 15 С. Іванчук 2.00.

На листу ч. 12 М. Табака 5.00.

На листу ч. 184 М. Трач 2.00.

На листу ч. 5 М. Кальба 10.00.

Поодинокі датки зложили: Михайло Волько, Ю. Модний, Т. Романчук з Вебстер, Месс., Антін Лемешка з Брукляну, Н. Й. по 5.00.

На листу ч. 161 зібрав Д. Марцинюк: Д. Марцинюк і С. Бавруч по 2.00; Е. Жуковський і Г. Присовайтий по 1.00. — Разом $6.00.

Нешвіл, Тенесі.

На листу ч. 185 зібрав М. Нагай і Я. Ленько: М. Нагай 8.00; Я. Ленько і М. Гольний по 5.00; Ј. Wewich 2.00. — Разом $20.00.

На листу ч. 155 зібрав І. Бородавчук і П. Кравчук: І. Бородавчук, П. Кравчук, М. Лихорай, П. Трохимчук, В. Дубовський і І. Польовий по 2.00; В. Дотоцький, П. Кравчук, В. Васькович, С. Іванчак, М. Сторожук, Г. Головач, Я. Жила, Т. Плис, Ф. Олешук, Д. Годз, Ф. Ваврчук, В. Сайко і Г. Матлаг по 1.00; М. Федорович, Г. Іващук, В. Вошко і Ю. Романчук по 50 цнт.; І. Козуб 25 цнт. — Разом $27.25.

На листу ч. 57 зібрав М. Скаськів: М. Скаськів і Л. Янчак по 1.00.

Ньюарк, Н. Дж.

Місцевий комітет передав з балю 18. падолиста 1922 62.42.

С. Корпан зібрав на підприємстві тов. Сліпки 10.00.

В. Бакулинський зібрав на вінчанню С. Бриґідари 6.40.

На листу ч. 38 зібрав Ф. Цибринський: Ф. Цибринський 5.00; Л. Йосіф, І. Ґудко і І. Порів по 2.00; В. Горвіц, І. Мельник, І. Біяй і Б. Мазепа по 1.00; Н. Н. 90 цнт.; І. Маґдич, Н. Марцинюк і С. Гонзуляк по 50 цнт.; Е. Ґоловин, С. Звілінський і Г. Войтович по 25 цнт. — Разом $18.15.

На листу ч. 40 зібрав Р. Дудак: Р. Дудак 5.00; В. Ходанич, М. Миколко, А. Гупало і П. Кучирук по 2.00; Л. Вітенко 3.00; А. Цибринський, С. Шумаїч, П. Романчук, А. Ходачок, Д. Іванко і К. Шумаїч по 1.00. — Разом $22.00.

На листу ч. 42 зібрав К. Багрій: С. Шуран 10.00; П. Телевяк 5.00; Г. Бонч 2.00. — Разом $17.00.

На листу ч. 45 зібрав С. Корпан: Текля Шалак 5.00; М. Вітенко 2.00.

На листу ч. 46 зібрав В. Бакулинський: В. Бакулинський і В. Адамович по 5.00; С. Цісецький 2.00; С. Матвійчук, П. Телевяк і Настя Лисюк по 1.00. — Разом $15.00.

На листу ч. 48 зібрав М. Соколовський: М. Соколовський 5.00; М. Шкільний 50 ц.; Ф. Пристас 25 цнт. — Разом $5.75.

На листу ч. 50 зібрав М. Ваврищак: О. Цихович і О. Франчишин по 5.00; Ф. Гарасимчук 1.00. — Разом $11.00.

Поодинокі жертводавці: М. Козуб, Д. Крук і І. Салатуб по 5.00; Ева Тарнавська 1.00.

Разом $483.44

Попередно оголошено $664.35

ЗАГАЛЬНА СУМА $1157.82

Гроші зложені в Public National Bank of New New York, N. Y. на ім'я: І. Демчук, О. Кальба і М. І. Крук, книжки 348485.

Чеки і мони-ордери проситься виписувати на ім'я A. Buchak, 316 E. 6th St., New York, N. Y., а висилати на ім'я М. Крук, 210 E. 112th St., New York.

При нагоді сего виказу жертводавців, Комітет Збаражчан в Америці прагне громадянам Збаражчини, щоби не зволікали довше з помочию на будову У. Н. Дому в Збаражи. Поки від нас є пожадана, і помочи повинні скілько зможемо.

Ті Збаражчани, що отримали листи, відозви і листи до збирання жертв, повинні занятися збіркою де лиш можливо. Хто не має листи, нехай зголоситься до секр. фінансового.

Ми вже писали досить богато, та на жаль ще мовчать богато Збаражчан, мовби їх це не обходило. Пора щоби кождий з нас сповнив свій обовязок.

ЗА КОМІТЕТ ЗБАРАЖЧИНИ В АМЕРИЦІ:

К. Багрій, прес.,
А. Бучак, касієр,
М. Крук, секр. фін.,
П. С. Бакулинський, секр. рел.,
С. Корпан, організатор.

ЗНАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХИРОПРАКТОР
ДР. АНДРЕЙ БОРАК

лічить рідкі задавнені недуги так / МУЩИН ЯК ЖЕНЩИН

не уживаючи ноженьків

Ню Йорк офіс: 335 E. 18th Street
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. веч. В неділі від 10. до 1.
Passaic, N. J. офіс: 52—2nd Street,
Вівторок, четвер, субота, від 2. до 8. вечер.
Bayonne, N. J. офіс: Berghoff Bldg., 22nd St. & Broadway
Вівторок і четвер від 2. до 8. вечер
Субота від 2. до 7. вечер.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ

Долярами або по курсі до всіх частий світа, скоро і дешево, почтою або телеграфічно.

ПРОДАЖА ШИФКАРТ

До і з краю на всі лінії по цінах компанічних. Виробляємо паспорти і афідевіти.

СПРАВИ КРАЄВІ

Нотарільні полагоджуємо скоро і успішно.

Згаджуємо всякі правні документи.

ЧОТИРИ ПРОЦЕНТ

Платимо від ощадностий. Провадимо чекові конта. Маємо касові скрині до винайму.

Голоситься особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE B COR. 4TH ST., NEW YORK

ДОПИСЕ

ДІТРОЙТ, МИШ.

З большевицького віча.

Бувший монах Давид, Чина св. В. В. з Добромиля коло Перемишля, в Галичині, теперішній борець за сж. комуну, протягумен обтелі скрентонської, преславний „редактір" „Народної Неволі" і пр. і пр. має в Дітройті гурток послужників, які скликали віче на 31-го грудня м. р.

Вільно скликати збори світським людям; — чомуж не можна би це вчинити і черновим чернцям? От найшов я з цікавости подивитися, бо рад був почути, що урадять наші „красні іноки".

Першим бесідником був „пан пастор", той, що ще досі не навчився по українськи говорити, про якого сміло мож сказати, що не є недолишок але таки справедливий лишок. „Бесіда твоя яві тя творить" — так він заносить поляком на кілька миль. Закрутив з носом, почував „прісну душу" та чуючи домашне української речі, але тадаю собі, як залів у нежло, так вже треба знати і видіти, як „чорти танцюють".

Десь давно, був у нас такий букнар, що так стояло „баба, гадамага". Отакої „галам гі" наслухався від того „пана пастора" на всі уха, що вистане до віку. Не як живу не дрийшлося звути такої січки! А вже переливалося верхом пусте в порожнє, коли він пробував зробити з наших мучеників, героїв, із Шеремети та Мельничука — большевиків! Подумайте тільки! Большевики відступили ляхам Галичину; большевики винищують Україну і розстрілюють наших найлучших патріотів; большевики ладяться перемінити Україну в Палестину, а недобитки нашого народу перемінити у жидівсько-московських невольників, а тепер той ляцький вишкребок сміє називати людий, що віддали життє для України — большевиками! Це так, якби християнських мучеників прозвав Юдами!

По цій „преславній" бесіді забрав голос той, що вже перехоодив через усі обози і партії, а тепер застрягнув у середу преса. „Комуністів". Гейгей! Які то перезпіни діються з людьми! А все через ту ненависну честилюбність. Відчитав він резолюції, але що не були уложені до дня, вибрано комітет (з неписменних!) для поправлення. Прикінці вибрав ще одну і погрозився буками в сторону секретарського уряду. Така погроза зраджує, що у бесідника і його прихильників нема всіх дома. Тільки боже-вільний дурак може отак провокувати. Це батіг на себе самих сплетений. Треба бути не тільки півголовком, але нелюдвитим ідіотом, щоби такою глупою балачкою наражувати своїх власних друзів. Але у большевиків не шукай на чести, ні правди, ні розуму ані кріпчеки.

Вічевик.

ПОСВІДКИ Й ПОДЯКИ З КРАЮ.

Український Запомоговий Комітет в Гартфорд, Конн., одержав отсі посвідки:

Відень, 10. жовтня 1922 р.

Високоповажані Земляки!

Чек на 200 долярів переслання Вами на руки проф. Грушевського ми отримали. Сердечно дякуємо Вам менші наших нещасних братів і просимо в ній формі, яку знайдете можливою передати сю подяку тим, котрі сі гроші жертвували. Наспіли вони на час, бо якраз закуплено одежу, бяк, обуви, маючи нагоду переслати цей транспорт під фірмою Міжнародного Червоного Хреста до Київа, де наші відпоручники подбають як найкраще про розподіл.

Сими днями наладили справоздання, в котрім подамо близші відомости про операцію і взагалі будемо старатися Вас інформувати про загальний розвій запомогової справи. Рік буде дуже тяжкий, отже треба буде витрвалої і енергічної праці, щоби підтримати наших земляків на тій і суді.

З глубоким поважанням

За союз „ГОЛОДНИМ УКРАЇНІ"
М. Грушевський, голова.
І. Косак, в. о. касієра.
П. Пшенко, секретар.

До Хвального Комітету Українців при гр. кат. Церкві св. Арх. Михаїла в Гартфорд, Конн.

Управа „Самопомочі" погледнула отсим, що дня 4. жовтня 1922 одержала від Хвального Комітету через руки Всечесніщого Отця Михаїла Олесіва чек ч. В. U. S. No. 47651, City Bank and Trust Company, Hartford, Conn. на 50 долярів і сею дорогою почувається до милого обовязку заложити внеком нашого серцевого на еміґрації всім великодушним жертводавцям, а передівсім Вп. п. Комітетовим, щиру сердечну подяку за поміч, якої наші незаможні доволи перенесіславні, герої так дуже перед надходячою зимою потребують.

Жертви вийшли нам Наші Патріоти-Американці помагають далеко невистарчають на заспокоєння всего того, що жовнірови в кращих державних обставинах належалобися.

Але жертви ті стають нам наглядним доказом, що Наші Брати, котрих рівнож подібна доля загнала за океан, пізнали нашу вартість, пошановали за все те, що ми для добра нашої Вітчини робили і робимо, що Брати наші всех верств нашого гарного, а так нещасного народу, дають нам запоруку, що недадуть нам марно загинути, що поможуть нам видержати навіть серед найприкріших обставин.

Честь Вам за те і дяка всіх тих, що жили в Чехії, що мучаться в Румунії і кортатають свій нужденний вік в Польщі. Лепта Ваша заспокоїть недоли тяжко біть тих всіх, трах вичислених груп, адже вже з місця потребують і висилаємо Вам перший.

Хай Син Всевишнього, за котрого сліди і ми свій хрест народнього гору і проби несемо, благословить Вашу працю, хай дасть Всесильний Бог на наш перемучений Нарід і додасть нам сили, обєднаним Його любов, вийти достойно до нашої, огнями знищеної і кровю сполоченої, Дорогої Батьківщини.

Звіт одержання і розділу підмог будемо подавати до загального відома через оголошення в нашім орані, як також і в американських часописях.

Остаємось з щирою вдячністю і глубокою пошаною

ЗА УПРАВУ:
Корнило Крушельницький, голова.
Позефін, 10. жовтня, 1922.

Львів, дня 16. жовтня, 1922.

Rev. M. Oleksiw,
33 Walnut St., Hartford, Conn.

Відсилаємо при цінім листі з 16. вересня 1922 чек на $50 ми зреалізували, а одержану за нею готівку Ми 496.000 розділяємо зан в слідуючий спосіб: на Івасюка Мн. 198.400, на спірти Мн. 297.600 о чім Вашу Всечестність повідомляємо, як рівнож дотичні Комітети.

З високим поважанням
Тов. Взаїмного Кредиту „Дністер".

ЗЕРНА ЗНОВУ ДО ЧУЖИХ!

THE UKRAINIAN MESSENGER

У Відні почав виходити український журнал в анґлійській мові, що називається The Ukrainian Messenger. Журнал сей видає відомий український публіцист, др. Володимир Кушнір, довголітний редактор журналів, видавних Українцями в чужих монах ще перед війною.

Сей новий журнал має високе завдання. Яке? Інформувати горожан найбільших світових держав анґлійської раси про українські справи. З того журнала довідається світ про те, який великий, сильний і культурний був колись український нарід і як ділемо нарід, що нині тепер і навіть під чужими панами.

Таке рестіне інформоване має велике значіне в міждержавній політиці. Бо коли добре поінформуємо світ, то він не буде вірити сплетням ворогів про наш нарід і його змагання. Коли світ пізнає нас, тоді й поможе нам добитися нашої незалежної держави на всіх землях України. Бо незнаному ніхто помочі ніколи не дає.

Для канадійських і взагалі американських Українців має такий журнал ще окреме і це більше значіне. Ми жемо тут на землях, де молоде анґлько-саксонська порода людий вже довгі десятки літ, але ми немали змоги поінформувати тих, серед яких живемо, хто ми є. І вони нераз але дудають про нас, уважаючи нас за якихсь менше культурних людий. Бо богато з нас прибрало сюди в кулі й біді. З того журналу довідаються всі, що ми члени великого й культурного народу, який мав свою міцну державу, ще заки вступала Велика Британія, що вперше володіли нині українські держави були перед 1. тисячі знозиних з Анґлійцями, що зучилися в товаришах з корабельним дорогом Великої Британії, що наш гетьман Богдан Хмельницький стояв в звязку з Кремлевем, що колись українська держава була найбільша в Европі, що вона оборонила цілу европейську культуру від азійського ущемлення, коли притім сама увала, що ми мали від давних давен і маємо старе, гарне письменство, далеко старше від польського й московського. — словом, що ми одна з найкультурніших і найбільше для культури заслужених націй. А це додасть нам тут поваги й пошани між чужими людьми і цілому нашому народови принесе хосен, якого на разі й обрахувати не можна.

Річ ясна що з огляду на те все маємо обовязок, подбати щоби це нове видавництво могло устоятися й могло розходитися між чужими. Хтож з нас має сей обовязок? Ті, що розуміють його значіне, а в першій міді наша інтелігенція. На чім полягають сей обовязок?

1) Запренумерувати зараз сей журнал для себе і для своїх товаришів, організацій.

2) Кожда українська громада, котра живе в місцевости, де є університет або публічна бібліотека, повинна зложити по 1 центови й запренумерувати сей журнал для анґлійських бібліотек.

3) Ширити сей журнал по чужих редакціях.

4) Подбати, аби кождий чужий посол і сенатор одержав сей журнал.

5) Писати до сього журналу кореспонді про наше економічне житє в анґлійській мові. Дописі ті повинні бути писані так, аби чужі не сміялися з нас а мали нас за нарід, який сідомий того, що йому належиться державна й тому підпирає змагання наші й старці, краю і цілує уряд того краю.

Відкрийся зараз до діла! **А. Ч.**

Адреса того журналу:

The Ukrainian Messenger,
Vienna, Alaerstrasse, 35,
Austria, Europe.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукую СТАНИСЛАВА ЗЛОТОРИЧА, родом з Борщова, повіт Скала, Гал., має перебувати в Ню Йорку або Сан Франціско. Хтось о нім знає або знає, прошу зголоситися до: Maria Yaholnyk, 2014 N. 10th St., Sheboygan, Wis. 11-13

ДО ПРОДАЖ реставрант і делікатесен гроп, разом з помешканням і кватир і гараж на три автомобілі, на 5 літ, інтерес дуже добрий, продається по причині непорозуміль між спільниками. Голоситися до адміністр. „Свободи", 83 Grand Street, Jersey City, N. J. 13-1

ФАРМА 82 АКРІВ в середині міста до ренту, на продаж або до спілки. Спілник щоб мав практику хоть яку в мозочистві, сапдиництві, оперуванні або плеканню дробу, як і в всім, то хоть в деяку з повисшого. По інформації інтересовані звертаються на поштову адресу: P. Omelan, Carverville, Pa., Bucks Co. U. S. A. 13-1

CUNARD
НА УКРАЇНУ ЗА 12 ДНІВ.
Найкоротша дорога. Найдешевша дорога.
Вигода від особистої опруди в безпосередними пересідками в Саутемптоні, Данциґу, Гулаві, Мемелю і Ліпаві на одним з найбільшої і найновійших пароходів, які відходять з Ню Йорку кождого вівторка.
Квоти для всіх третьокласних пасажирів.
МАВРИТАНІЯ, АКВІТАНІЯ, БЕРЕНГАРІЯ
Пересилка гроший до Совєтської Росії і на Україну від порчно ґарантією.
Також плоти наперед тікети в Совєтської Росії.
Жадайте докладних.
За інформаціями і інформаціями звертайтеся до наших аґентів.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ!
БЮРО ДЕТЕКТИВІВ ЛАЗАРЕКА
Під контролею стейту Ню Йорк
Коли Вас хто обікрав, ошукав або скривдив, коли маєте які домашні непорозуміння, голоситься до
WILLIAM LAZAREK
133 SECOND AVENUE
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ
котрий полагоджує справи по всіх стейтах Америки і Канади 11-13

BOSAK'S HORKE VINO
Natures Tonic
ДЛЯ РОДИНИ
ДОМАШНЕ ЛЕКАРСТВО
ВАШ ЖОЛУДОК ЧУЄТЬСЯ ТЯЖКИМ
Ви маєте познаки нестравности — ґази в жолудку — безносині болі — не їсте з апетитом ані одного їдження — тупі болі голови. БОСАКОВЕ ГІРКЕ ВИНО поможе Вам — воно помогло тисячам. ВІД 1894.
У Вашого аптекаря
BOSAK MANUFACTURING CO.
Scranton, Pa.
Copyright, 1921

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листє" і „Великі щоходи". У біографічним нарисі Івана Франка (нап. Васиь Верпиволя) є 14 ілюстрацій. Брошурована $2.75, в золотиній оправі $3.40.

Замовлення посилайте на адресу: "SVOBODA", 83 Grand Street. Jersey City, N. J

DR. M. SMITH
16 EAST 7th STREET, NEW YORK
Tel. Orchard 6072
коло Церкви св. Юрія
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дітий.
Найновійший електричні апарати.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
„ВЕРХОВИНА"
сольова пісня з акомпаніяментом фортепяна.
Уложив і видав МИХ. ЗАЗУЛЯК.
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати на адресу:
"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

НА НОВИЙ РІК.

I.

— Скоріше, скоріше, Миколко, не одставай. — звернулася мать до більшенького сина: що не поспішав за нею йти.

— Мене ноги болять, — плакав Миколка, — я не можу вже йти.

— Ще трошки, вже зараз місто, — казала мама беручи його за руку. — Он бачиш блищить хрест. То — собор. І вже місто.

— А що то „собор". — питав менший Грицько, що закутаний в латаний піджак тулився до мами на руках.

— То церков, сину, — обяснила мама, — там Бог живе; туди щоб ви ходили молитися як мене не буде.

— А чого вас не буде. — допитував Грицько.

— Як умру,

— Щож ми самі так будемо робити в місті, хлипав Миколка, — як ми доберемось до дому.

— Скрізь люди є синку, поможуть.

— А мені страшно, — голосив Миколка.

— І я боюся.—плакав Грицько.

— Та чого ви. Я-ж не вмираю. Тягну ще докиль можу. А там — всім колись треба вмерти!

— Я хочу до дому. — почав Грицько.

— До дому, до дому, — підхопив Миколка.

— Що-ж будете в дома сти?

— Я хочу до Петра, — перестав Грицько.

— Там і Петро і Василь до хнуть з голоду, чого нам до них.

— До дому. Я хочу іти, плакав Грицько.

— До дому. Мене ноги болять. — голосив Миколка.

Піднявся рев.

— Та тихше, — гукнула мати. — Що я вам дам, — і спустивши Грицька на землю присла сама край дороги на купі снігу, щоби відпочити.

— Дійдемо до міста, підемо до захисту, а там багато, багато дітей. Там дадуть вам їсти, одінуть вас і ви будете бавитися з ними. А я тимасом піду до знакомих, розжиру грошей, куплю хліба, прийду до вас і підемо до дому. Понесемо хліба і Петрові і Васькові.

Так вспокоювала мати дітий, а вони роззявивши ротики слухали уважно і забули, чого це по білим личкам тікли сльози.

А мати вспокоювала їх, придумувала їм казочку, а сама думала гірку думу.

Петро їй Василько вже біленькі; не пропадуть між людьми; будуть служить, та й прогодуються. А оця дрібнота, що вона там зробе. Годувать даром ніхто не хоче бо всі голодують. Хліб не родив, все пропало, грабіжники пограбували чимало, тай війна понищила багато. Голод страшний. Чоловіка нема, загинув в тих клопотах, а вона, як викормить коли самій вже життя не має. Силу праці забрала, здоровлю жура з'їла пішло життя нівечем. От дітки, зиголятка, як їм жити в світі. Що вона їм дасть, коли сама гине в злиднях.

А вони не одчували, не знали тих важких, як закони дум, мріяли про ті гостинці, що дістануть там у захисті.

— Не сила, не сила мені їх викормить, коли б хоч тим дати раду. Що я одна, стара без чоловіка! А вони, може найдуть собі долю у світі. . . Кажуть, у захистах не приймають бо дуже вже богато дітей голодних, та безпритульних. От горе. Що-ж. Одкрою двері і покину — божа воля

І вона затулила лице руками.

— Миколка. Ти не забудеш ніколи свою маму, — сказала вона нараз, взявши Миколу за руку.

— Ніколи, маємо, — сказав здивовано Миколка.

— Не забувай же синку, і молися Богу за маму, сказала вона поцілувавши його.

— А ти, Грицуню, будеш молитись за маму.

— Буду, — казав несміливо Грицько.

— Молиться, дітьки, бо мама ваша була дуже нещасна, ва, бо мама вас дуже любила.

— І приготаючи малого Грицька зарядала. Діти хотіли собі плакати, але мама їх заспокоювала, встала і попікандібала з ними до міста.

II.

— Бачите, оце захист, — казала мама, коли наближилася до сіренького будинку, що виринав із тьми на угля вулиці.

Діти замерали, втомилися, голодні — нічого не відповіли тільки дивилися заплаканими очима то на маму, то на захист.

Мама підвела їх до великих дверий і одчинила їх в коридор. Потому зняла Грицька на долівку, поцілувала одного і другого, перехрестила і бистро пішла в двері до середини. Сама повернулася на двір, на вулицю.

Діти зразу збагнули, що тут щось недобре, коли мама, їх пішла, хрестить і тікає, підняли галас і кинулися за мамою на двір.

— Мамо. Ма-а-мо, — верещали у двох.

Із захисту повибігали другі діти і дивилися на все що сталося.

Але мати була вже далеко на вулиці вулиці; одною рукою придержувала хустку, що зсунулася із голови і дозволила сивому волосю розвіватися на вітру, поміж наліпаними, як і воно білими сніжинками; деревяні підошви швидко, уривисто стукали об камінну вулицю, ніби рипали:

— А-ах. А-ах.

— Мамо. — ридав Миколка упавши серед вулиці у сніг.

— Е, е, е. . . —голосив Грицько розмазуючи червоними кулачками по лиці сльози.

Але мама зникла в якійсь вулиці і скрінь було пусто і тихо. Ніде не вядно було прохожого, всі були вже вдома, бо завтра Новий Рік.

Підійшли вихователі і забрали дітий до захисту! Щось поміж собою балакали, сердилися, лаяли, але таки взяли їх за руки і повели до будинку.

Дітвора теж кинулася назад, весело вигукуючи:

Оттак мама.

III.

Як вже зівсім стемніло, як небо прибралося зорями, як дівчина наистом, як тало зівсім тихо і пусто довкола, вибігла із пустого подвіря, що було розваалене підчас революції, голосно лаючи — собака, а через хвилю висунулася чорна тінь тихенько постукуючи сандалами і подалася до захисту.

В захисті світилося, але вікна були пильно позакривані, так що нікого не можна було там вгледіти. По білих заваіках мигали тіні маленьких головок, але Бог знає чиїх дітий.

Собака погавкавши, ще декілька разів затихла і подалася на другі двори. А чорна тінь зупинилася перед захистом і довго-довго стояла нерухомо, дивилися в ясні вікна закриті білими заваіками по яких, як по екрані мигали тіні дитячих головок. Вона чекала немов шукала своїх головок.

На вулиці було тихо. Легенький вітрець тягнув з над Дніпра і шарпав космик сивого волосся, що вилазив з-під хустки. З ясного неба сипав зрідка дрібонький сніжок, ніби осколки ясних зірок.

А тінь стояла не змигаючи очий з ясних вікон. А потому, нераз, вона прицала на колина і простягла сухі руки до темних тіней.

— Діти, мої діти. Не кленіть хлип розносився по вулиці.

— Простіть мені.

Тінь малої головки на занавіці, неначе почула ті слова і закивала потакуючи:

— Добре. Добре.

А чорна тінь підняла руки до зоряного неба і молила

— Боже, дай їм долю. Боже, поведи ти їх доброю дорогою в життя. Боже, опікуйся моїми дітьми.

— Новий Роче, подай їм їм нове життя, життя легке, без голоду, муки, злиднів, як у мене вони жили. Я не всилі їм нічого дати, дай їм Новий Роче по людськи жити.

Біле світло лилося на землю, як небесний тімям, обгортало неслим ясним серпанком ввесь світ широко-широко, як матірня любов.

В захисті погасло світло.

Чорна тінь перехрестила тому вікна.

— Діти мої. Прощайте.

І глухе ридання перемінилось зі стуком деревяних сандалів.

IV.

На камінних східцях сірого величезного при великій вулиці міста лежала стара жінка в деревяних сандалях, закутана в селянське лахміття. Сухі руки закоченіли, на змореному, стомленому лиці погасало життя. Вона дивилася тускнілим очима на шумну вулицю, в її голові все кружляло.

По вулиці вганяли автомобілі, верхові і піші солдати, розкрашені пані і непурні пани. Наближаючись по тротуару до неї, вони пильно переходили через дорогу на другу сторону. Несли світи, млуючи, спішили поздоровляти знакомих з Новим Роком.

Старість і злидні пересікали нитку її життя.

Не хватало повітря.

Із грудей вирвалось глухе ридання, хлипання, горло здавлювало звуки, груди бажали повітря. І голова опустилася на плиту, купа лахміття потряслася од судорегів, глухий

В її памяти темно зорили дві тіни малих діточих головок, а потому все меркло, припадало, всі кругом чужі, як те місто, все місто холодне, як камінь під її головою. Десь там було ціле довге, життя, село, родина, близькі, знайомі — діти, — все пропало, далеко. Вона одна серед чужого міста, як серед каміння. Вона одна, одна, покинута, байдужа всім перед лицем смерти. . .

— Діти мої. Пращайте.

Хлипання затихло, судороги тільки потрясали сандалями, то сухими руками. Тіло втягало холод каміня.

Прохожі почували хлипання умираючої бистро обминали її другою стороною:

— Чорт возьми, мертвець перевтрірся.

А другі кивали сумно головами:

— Хахлачка умірає. . .

А в захисті для двох дітей почалось нове життя з Нового Року.

ЕКСТРА! 4 фотографії чудової краси артисток вишлемо кождому я також каталоґ подивляючих новостий і виказків хто надішле нам 10 ц. марками на кошта пересилки і оплати. Пишіть сейчас на адресу: Practical Sales Co., 1219 N. Irving Ave., Desk 17, Chicago, Ill.

ЖМІСЧНИК є одним з найліпших домашних ліків і певним средством проти ревматизму, болів плечий, колени і болів тридиї. Є помічне на болі голови, на болі суставів у руках і ніг, на легкий наралгії карку, болі горла і болів. СЕРДИЛЕ ВІРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.
Відносіться до генерального аґента, залучивши 3-центову марку на відповідь. 30-

WIRE VERDIN,
3 WASHINGTON AVE.,
HASTING ON HUDSON, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
DR. S. M. KAUFMAN
спеціяліст хронічних і инших внутрішних недуг, жуншер.
Години офісові від 1. до 8.30 веч.
111 E. 7th Street, New York
НОВИЙ ОФІС В ASTORIA, L. I.
Год. офісові від 9.30 до 12. в пол.
488—6th Ave., Astoria, L. I.
Telephone: Astoria 2572

ДР. Б. ГОТЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. R. HOHENBERG
304—2nd AVENUE,
между 17-ою а 18-ою улицею
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденні від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон 4438 Lexington

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
на дитячих, жолудка, кишок, печінки, нервів, ревматизму, безсилення нервів, ревматизму, гострі нервові і хронічні недуги
Порада даром.
Dr. ZINS
110 E. 16St., NEW YORK
Между 4th Ave. а Irving Place.
Години від 9. рано до 8. вечер
В неділі від 9. рано до 4. пополудни

Знамениті вигоди—кабіни на два чотири і шість людий — умивальні і вода в кождій кабіні. Їдальня, сталевий вінд на палубі, бібліотека, отверті накриті поклади, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблі.

Спасаційна корабель S.S. Pologne получеся з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Півдня. Французьке вінд на палубі, бібліотека, отверті накриті поклади, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблі.

Спасаційна корабель S.S. Pologne получеся з S.S. Paris в Гавре і бере пасажирів до Півдня. Французьке вінд на палубі, бібліотека, отверті накриті поклади, славна французька кухня, вино і пиво даром при столі, музика, танці. Переводчик на кораблі.

По всі дальші інформації голоситься до місцевого Французької Лінії аґента або офіси компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY